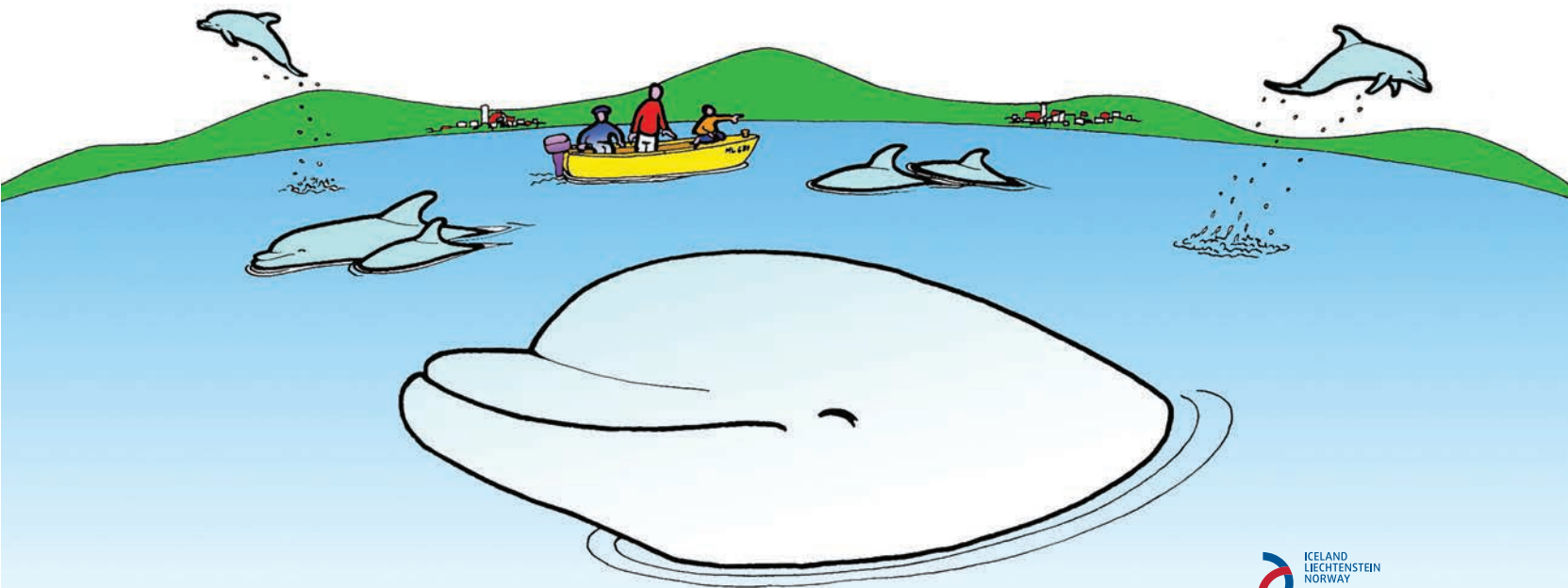

нашите приятели

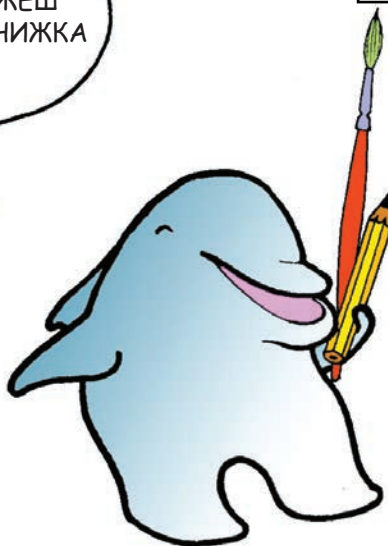
ДЕЛФИНИТЕ

текст и илюстрации Джовани Беарзи

КНИЖКАТА Е НА

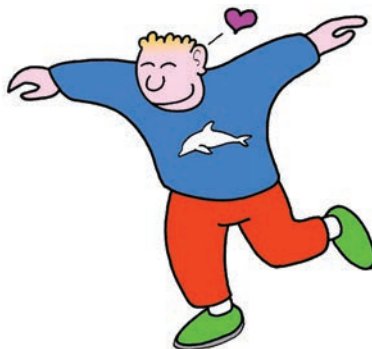
МИЛО ДЕТЕ,
С ЦВЕТНИ МОЛИВИ МОЖЕШ
ДА НАПРАВИШ ТАЗИ КНИЖКА
ОЩЕ ПО-ХУБАВА!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СНЦ „Зелени Балкани“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата – Министерство на околната среда и водите“ www.BG03.moew.government.bg

нашите приятели

ДЕЛФИНИТЕ

Текст и илюстрации Джовани Беарзи (1994)

Електронна версия Джовани Беарзи (2006)

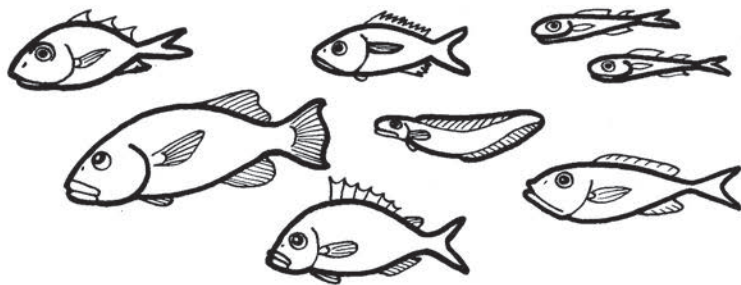
Благодаря за превода на български език на Ивета Вълкова и Катерина Бянова (2009)

Благодаря и на Бригит, Нена, Силвия и Мадалена

Въпреки, че живеят във водата, делфините са **бозайници** и дишат с дробовете си.

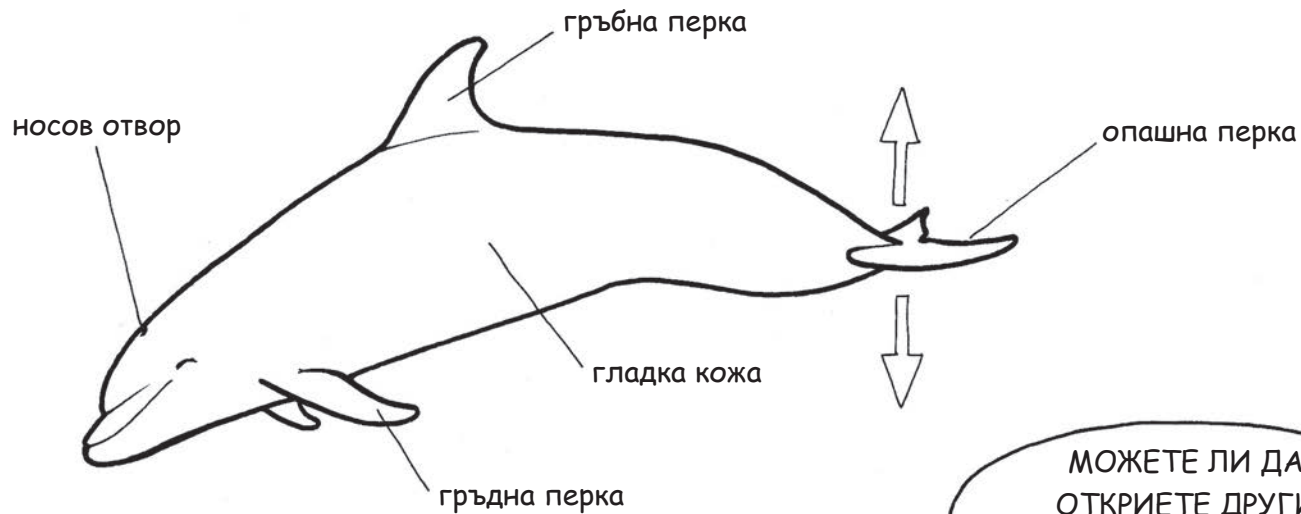
За да дишат, делфините изплуват на повърхността, поемат дълбоко въздух и се гмуркат обратно.

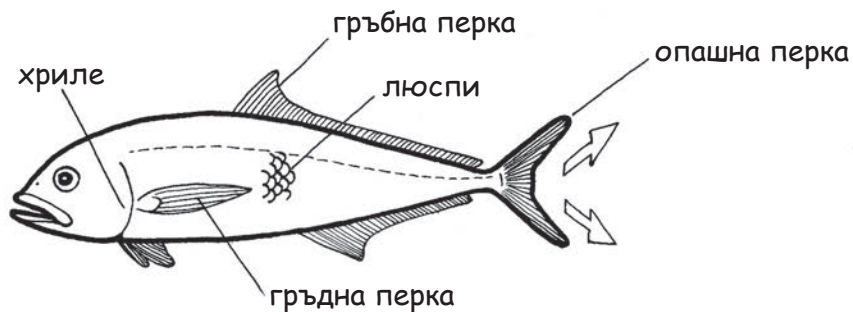
Рибите дишат кислород, който е разтворен във водата с хриле.

ДЕЛФИНИТЕ ДИШАТ
С „НОСОВ ОТВОР“
РАЗПОЛОЖЕН НА ГОРНАТА
ЧАСТ НА ГЛАВАТА.

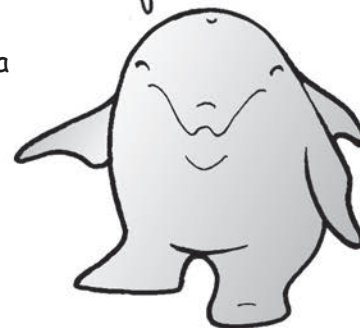

Опашната перка на делфините е **хоризонтална**,
а на рибите - вертикална.

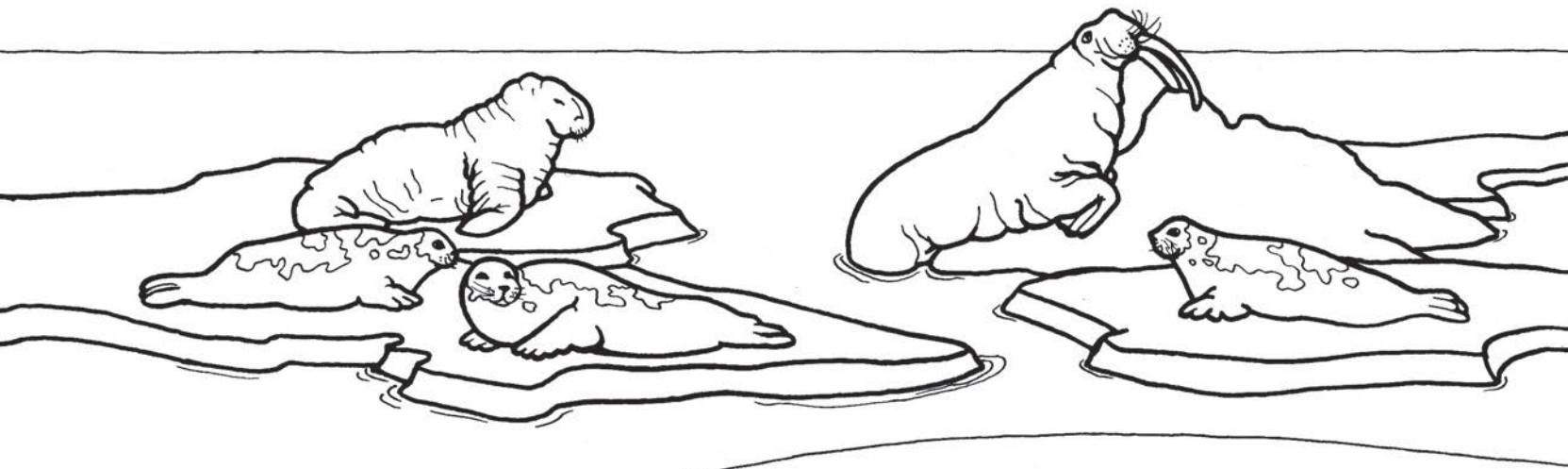
МОЖЕТЕ ЛИ ДА
ОТКРИЕТЕ ДРУГИ
РАЗЛИКИ МЕЖДУ РИБИТЕ
И ДЕЛФИНИТЕ?

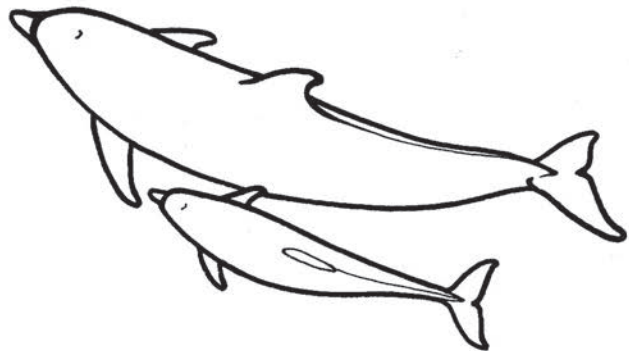
КАКВИ ЖИВОТНИ СА БОЗАЙНИЦИТЕ?

Те са топлокръвни животни, обикновено имат косми или козина. Женските бозайници кърмят своите бебета.

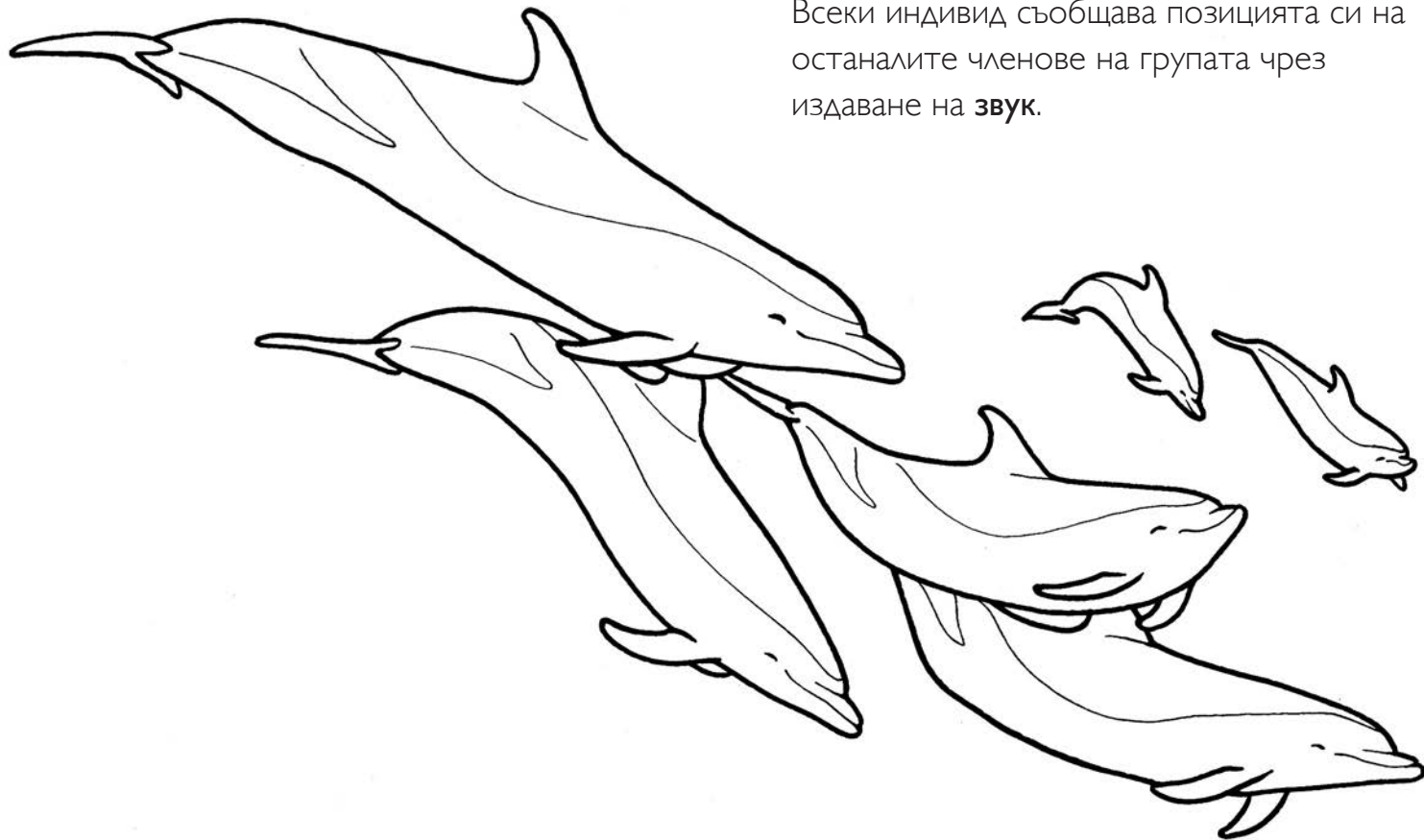
Някои бозайници като тюлените и моржовете прекарват повече време във водата. Делфините прекарват **целия си живот** във водата. Там те ядат, почиват, сношават се и раждат. Дори кърменето се провежда във водата.

Делфините нямат косми или козина. Техните тела имат дебел слой подкожна мазнина, която ги топли.

Стадо делфини плува в открито море.

Всеки индивид съобщава позицията си на останалите членове на групата чрез издаване на **звук**.

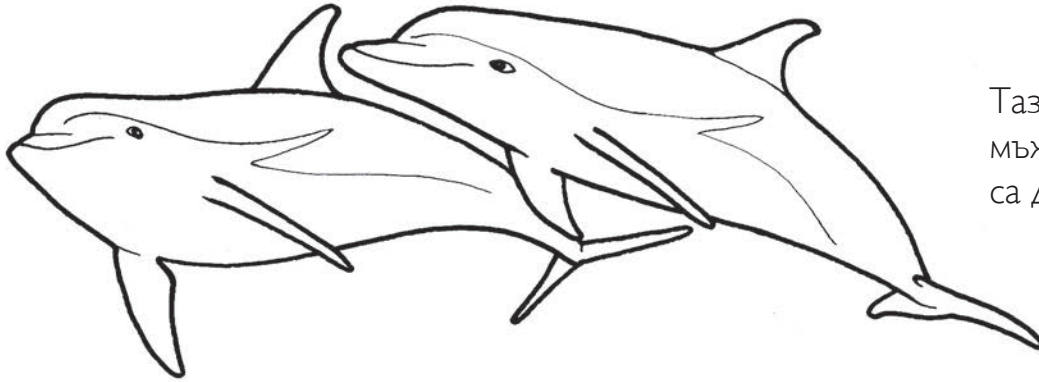

Делфините са **социални животни**.

Те живеят на стада от стотици индивиди.

Между членовете на групата се създават
тесни връзки и всички си помагат в
търсенето на храна.

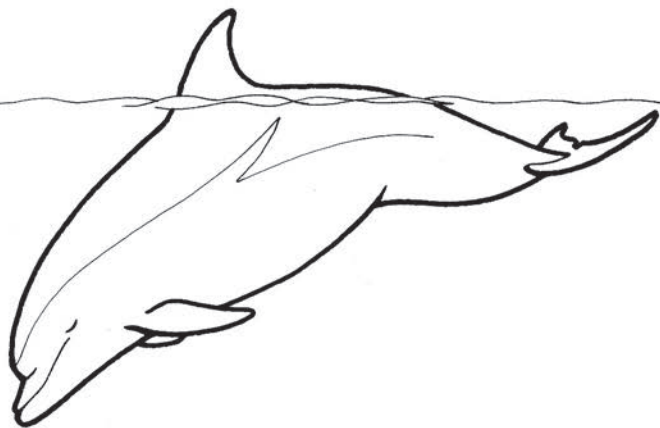
Тази двойка делфини –
мъжки и женска –
са достигнали **полова зрялост**.

По време на ухажване понякога те
се ухапват, допират телата си, като
по този начин показват колко много
се харесват.

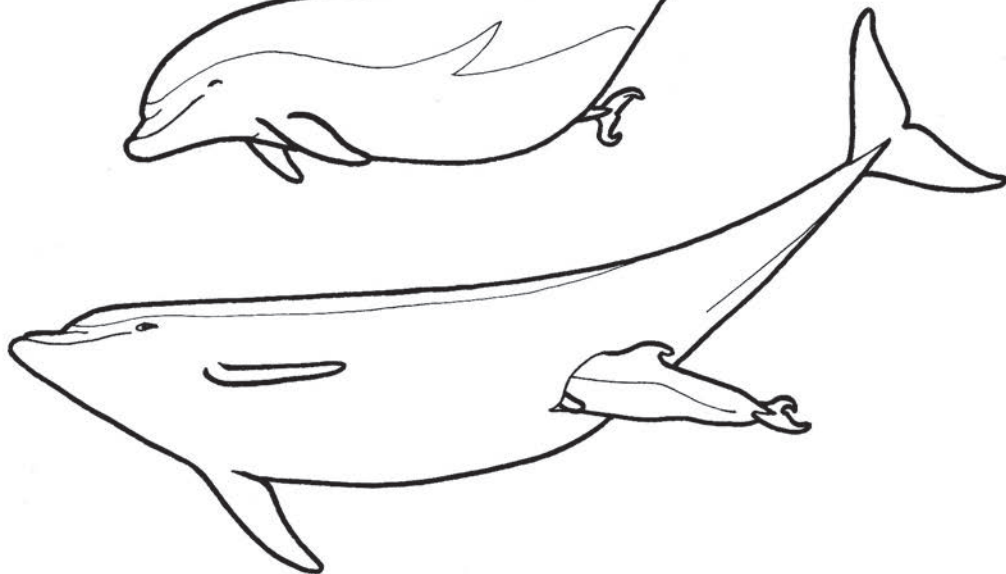
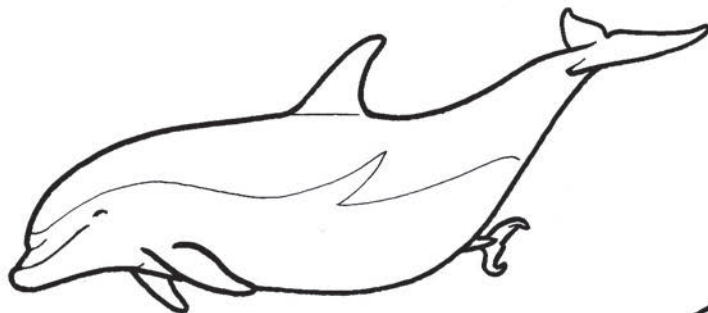
Ако ухажването е успешно, двойката допира
коремите си и **оплождането** се осъществява.

Моментът на **раждане** приближава за този женски делфин. След едногодишна бременност нейният корем е пораснал доста.

Първо се появява опашката на бебето делфин.

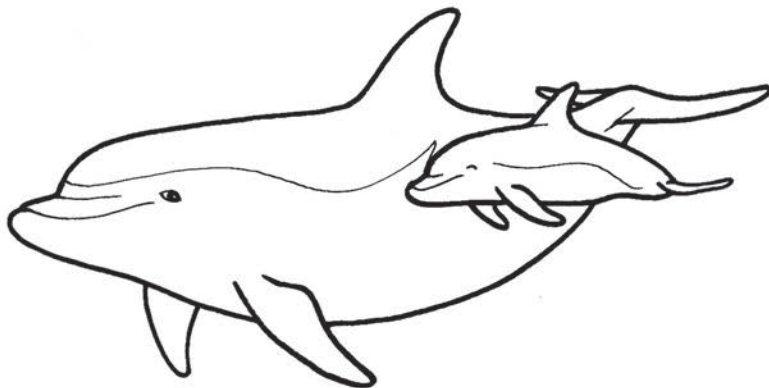
Когато главата излезе, новороденото изплува бързо на повърхността на водата, за да поеме първата си глътка въздух.

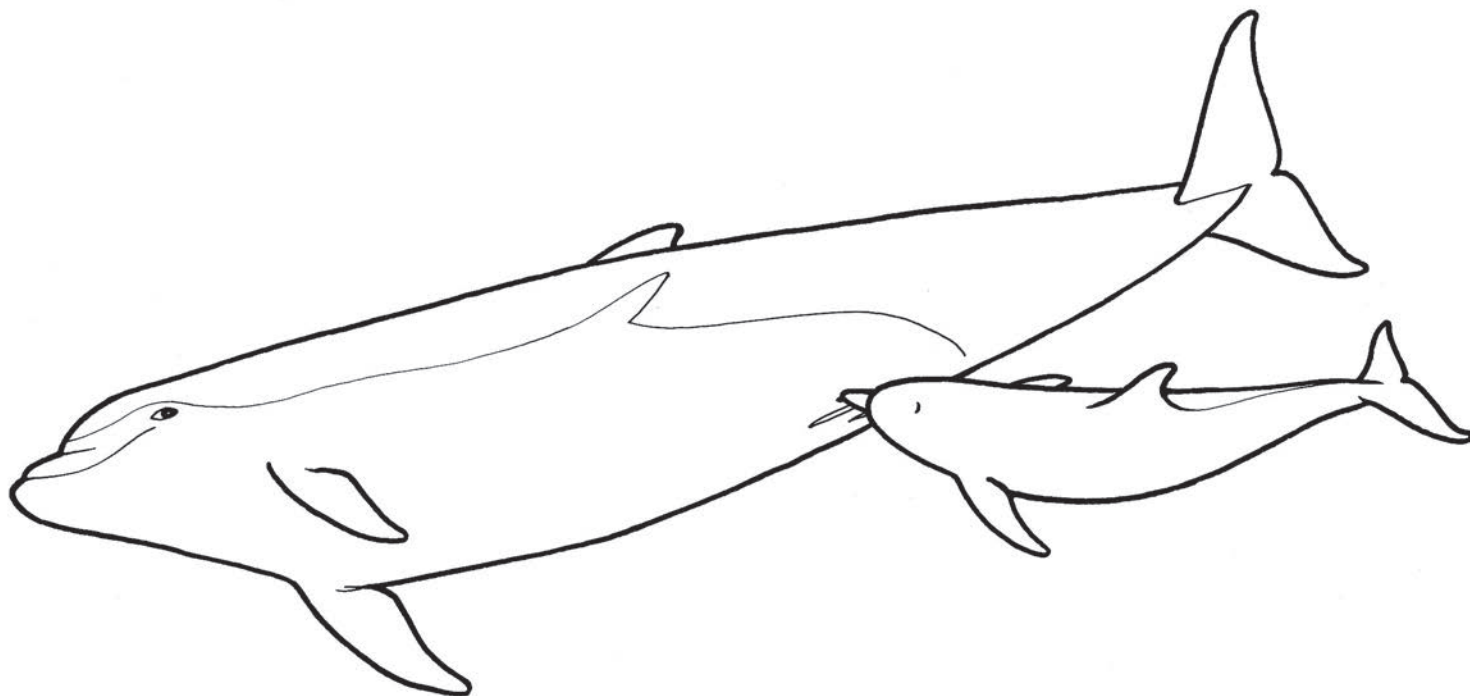

Втори възрастен делфин, наречен „леля“
помага на майката, за да се увери,
че всичко е наред.

Майката наблюдава с обич и привързаност
малкото делфинче, което плува до нея с
несигурни движения.

Скоро след раждането малкото делфинче се опитва да **суче**, а неговата майка му помага в тези усилия намествайки тялото си. Докато суче бебето делфин поема хранително и гъсто мляко от гърдата на своята майка.

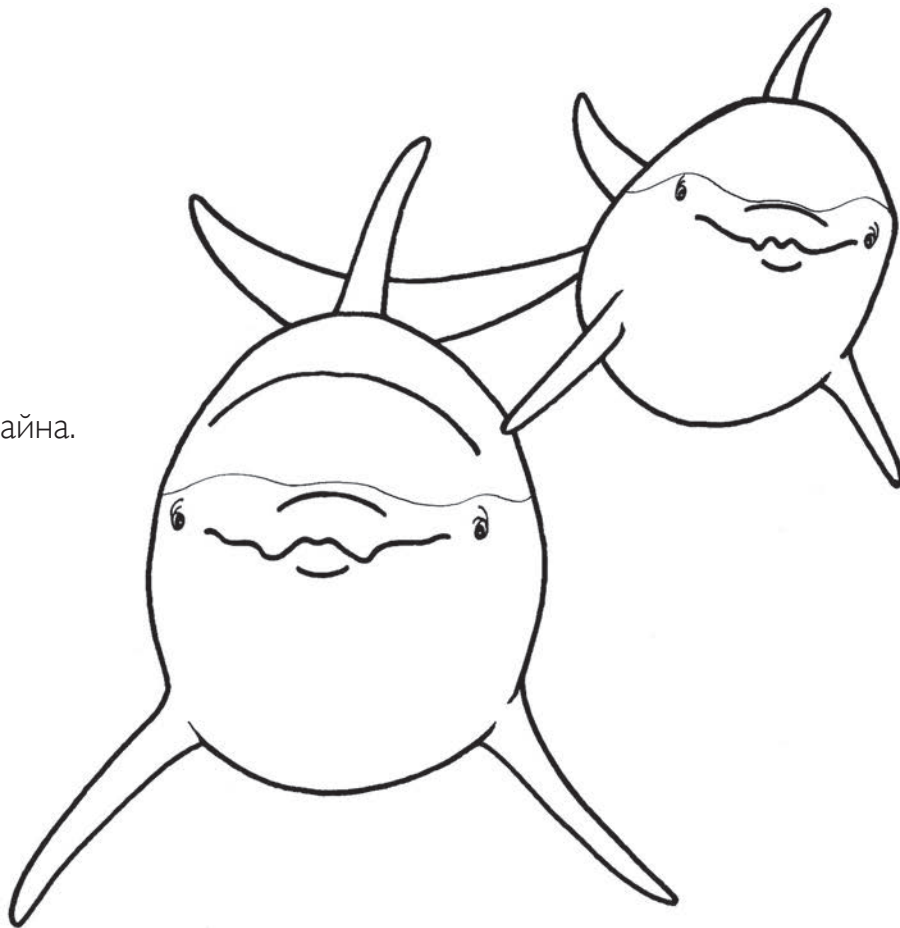

През първите месеци майката кърми новороденото делфинче често.

По-късно, тя го учи как да се храни самостоятелно.

Когато стане на 18 месеца само хваща плячката си.

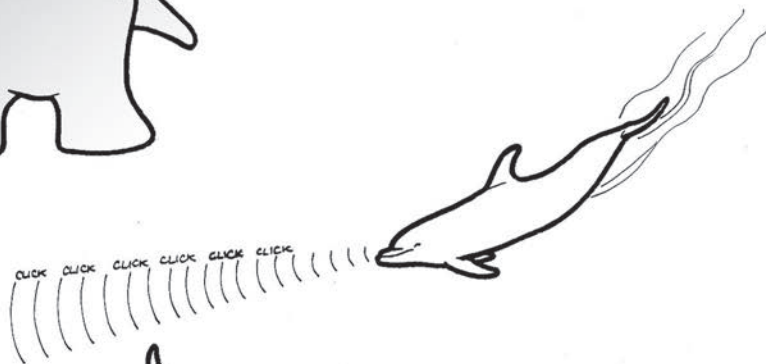
При делфините, **връзката между майката и бебето** е силна и дълготрайна.

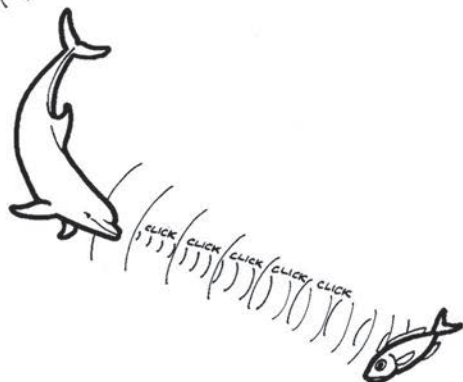
КАК СЕ ХРАНИ
ДЕЛФИНЪТ?

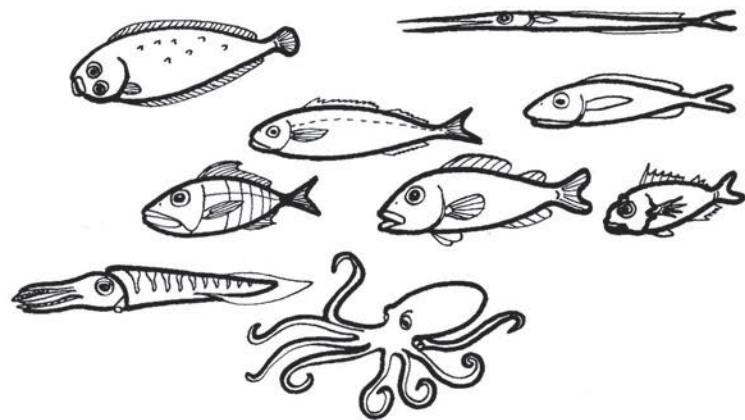

Делфините използват ехолокация,
за да намерят плячка във водата,
особено когато видимостта е слаба.

Те произвеждат звуци, наречени
цъкания и се вслушват в тяхното **ехо**.

ЕТО И
ПЛЯЧКАТА НИ!

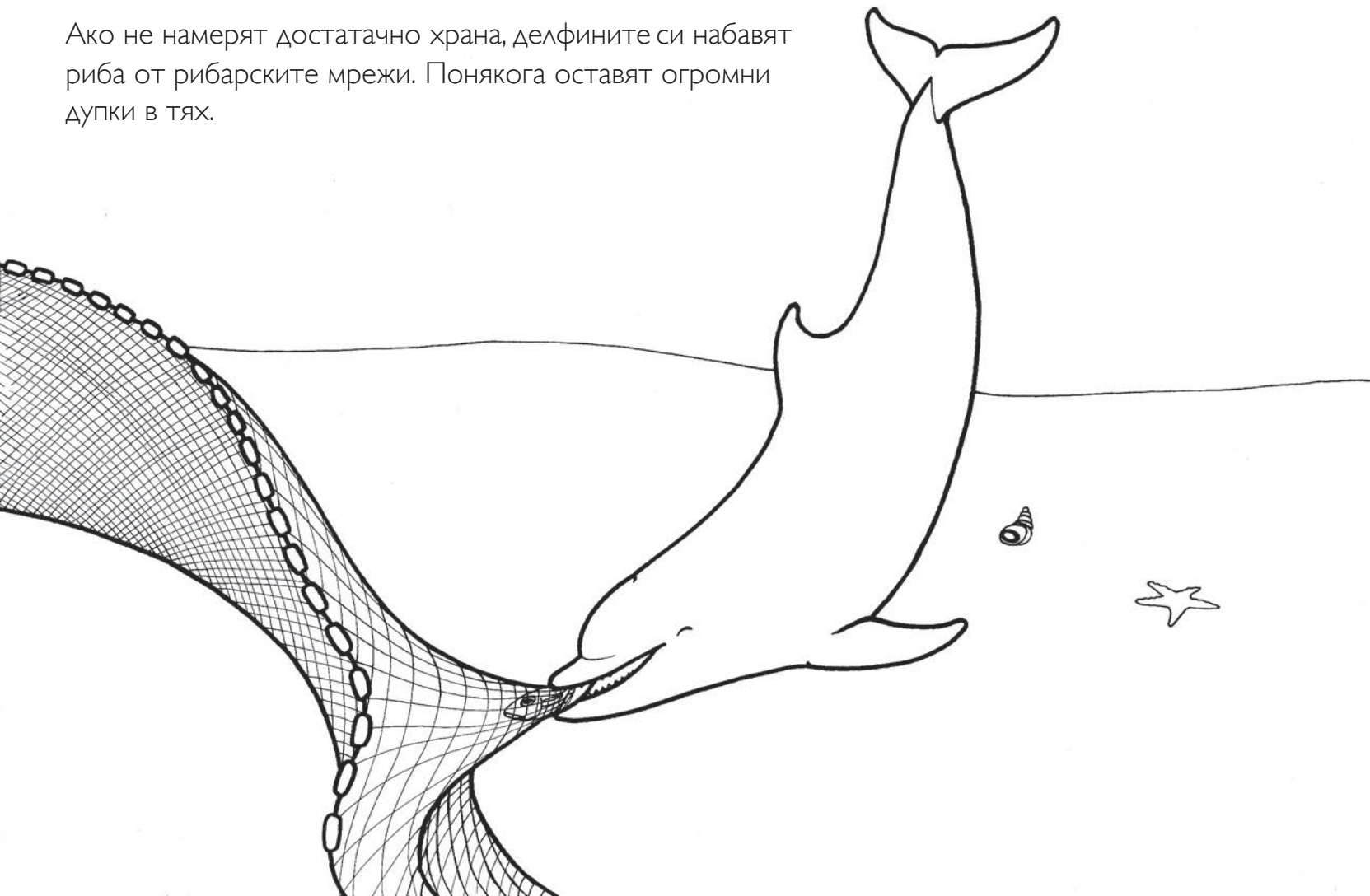
Зъбите на делфина не са пригодени да дъвчат.
Те се използват, за да сграбчат плячката.
Рибата и калмарите са хлъзгава плячка и
хващането им изисква остри зъби и умения.

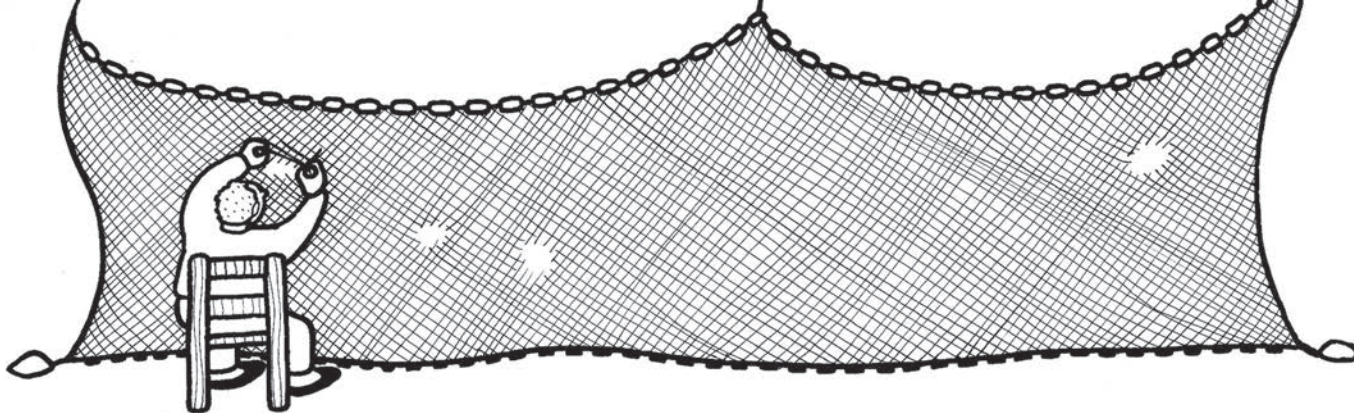

зъб на делфин

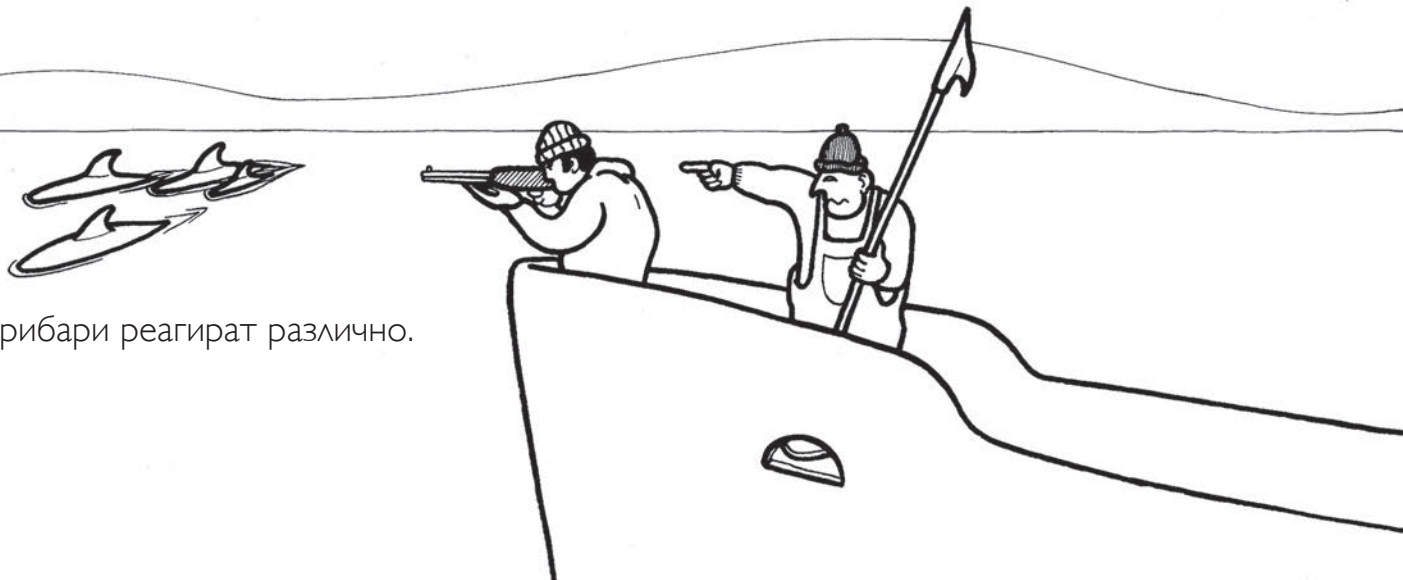

Ако не намерят достатъчно храна, делфините си набавят
риба от рибарските мрежи. Понякога оставят огромни
дупки в тях.

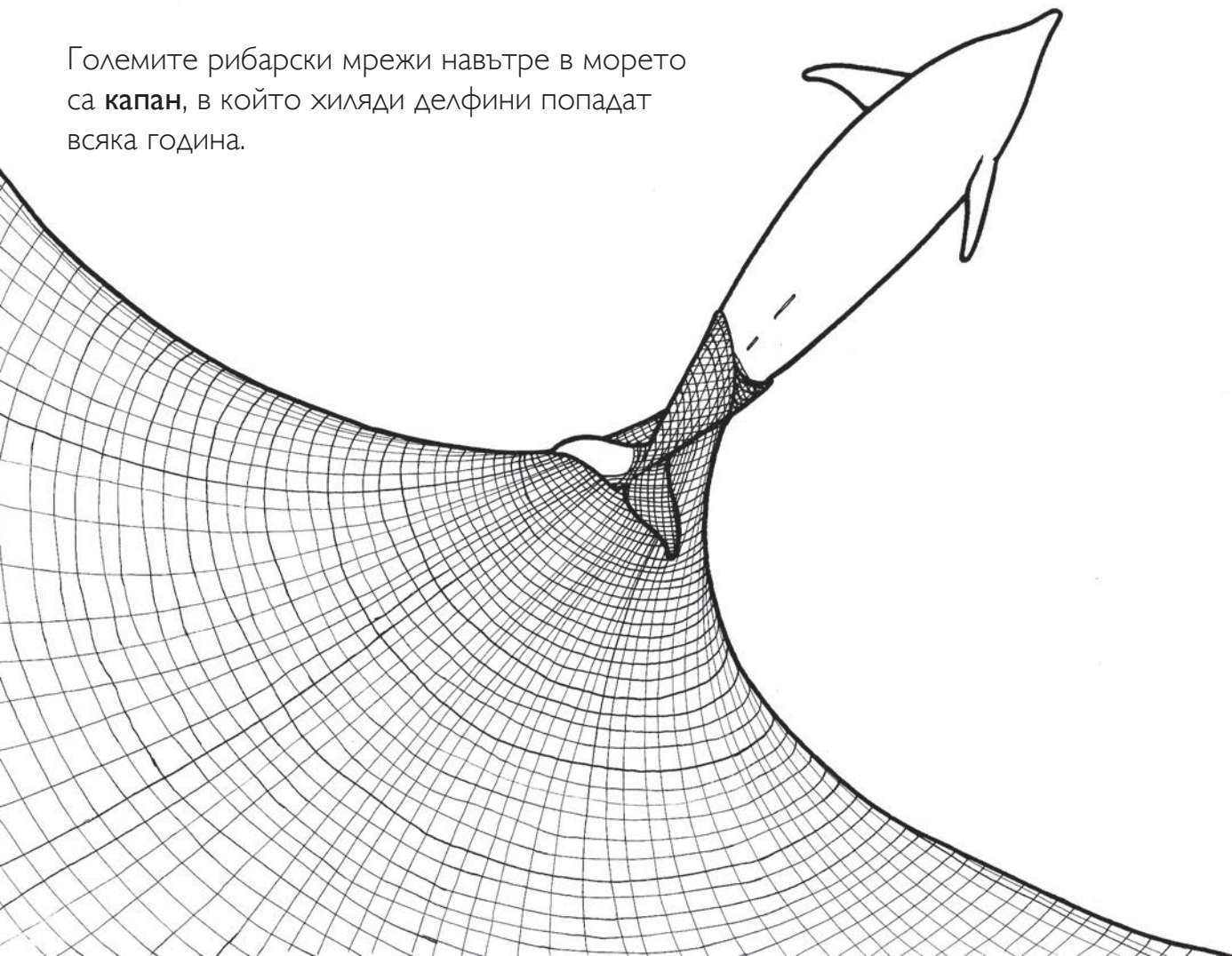
Някои рибари, чиито мрежи са разкъсани от делфини ги зашиват. Те разбират "белите" на делфините и ги възприемат като проблемите, причинени от вятъра и вълните.

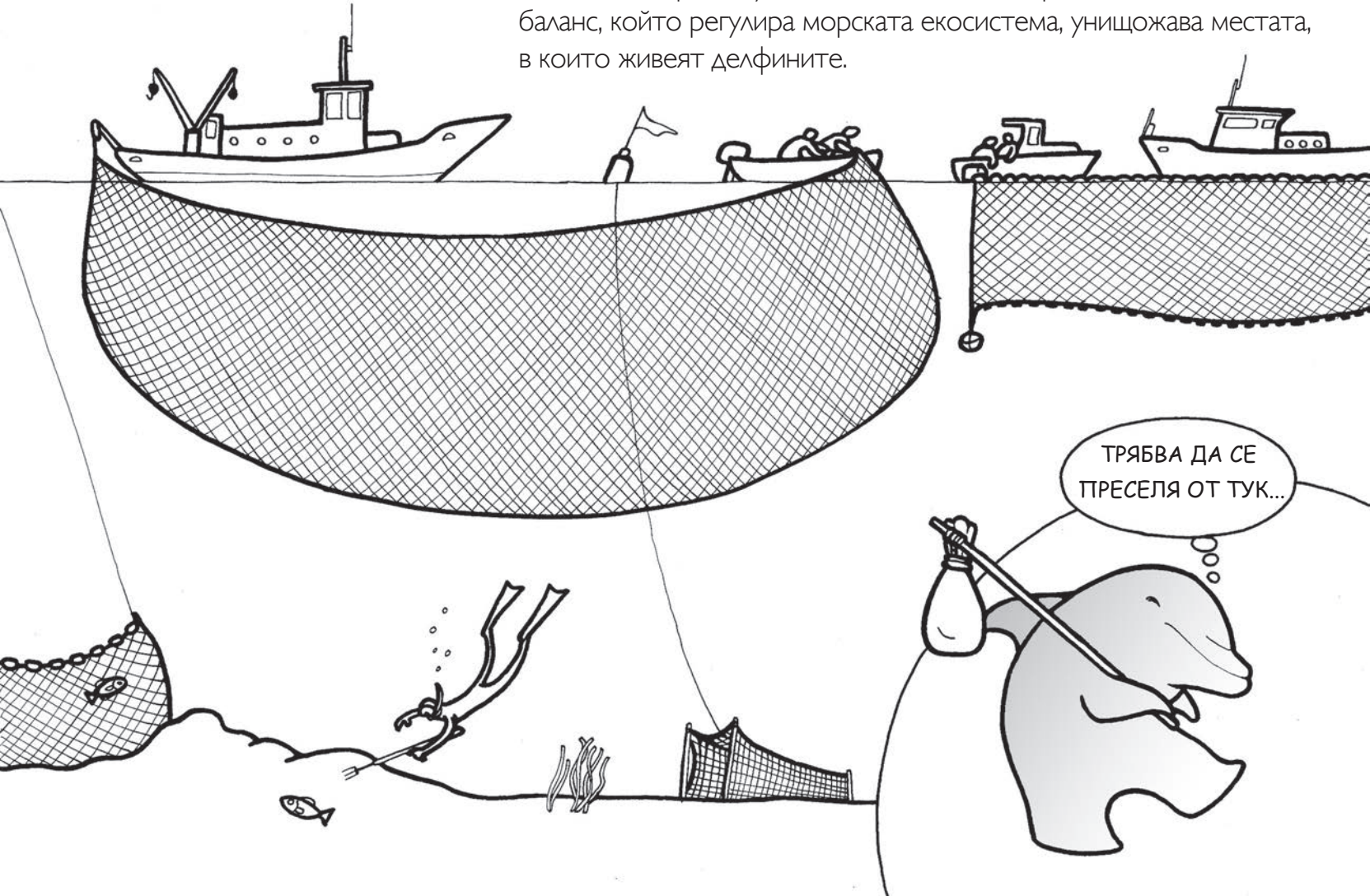
Други рибари реагират различно.

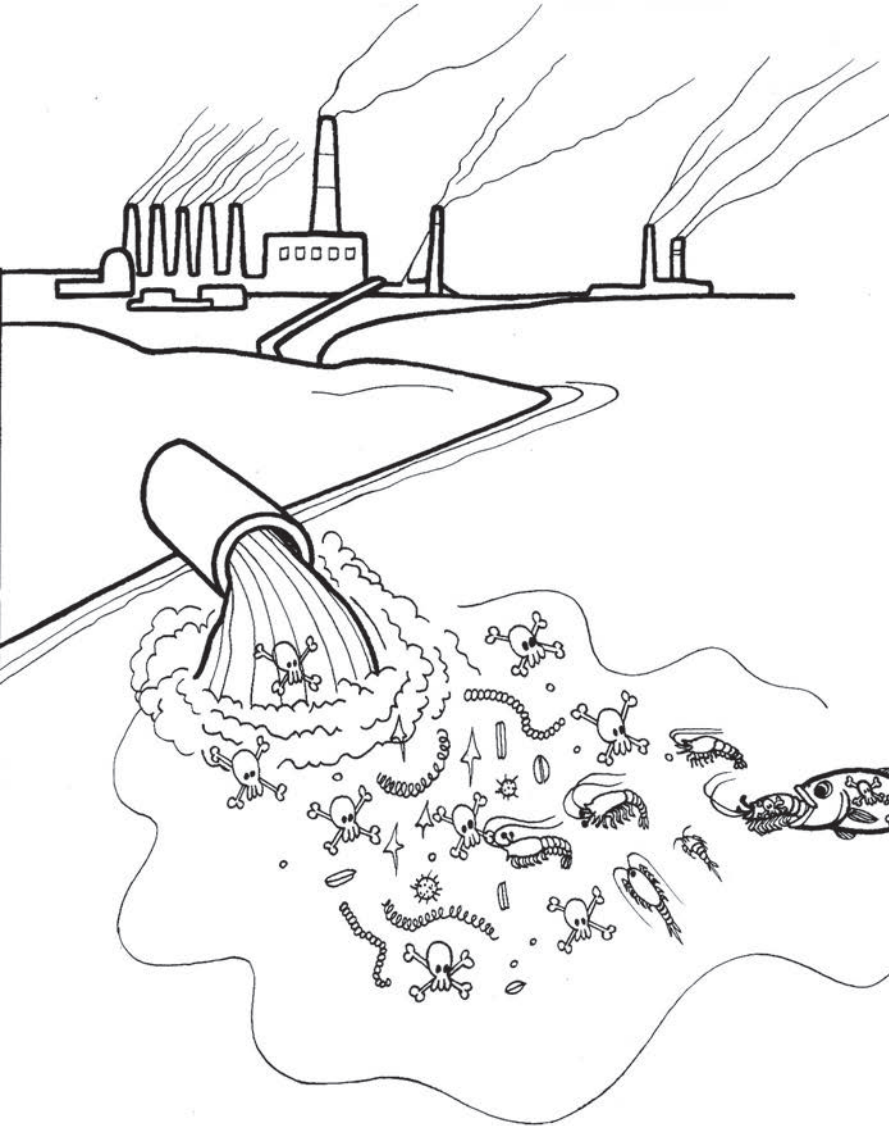
Рибари и делфини, каква сложна връзка!

Големите рибарски мрежи навътре в морето са **капан**, в който хиляди делфини попадат всяка година.

Риболовът, практикуван без да се вземе в предвид деликатния баланс, който регулира морската екосистема, унищожава местата, в които живеят делфините.

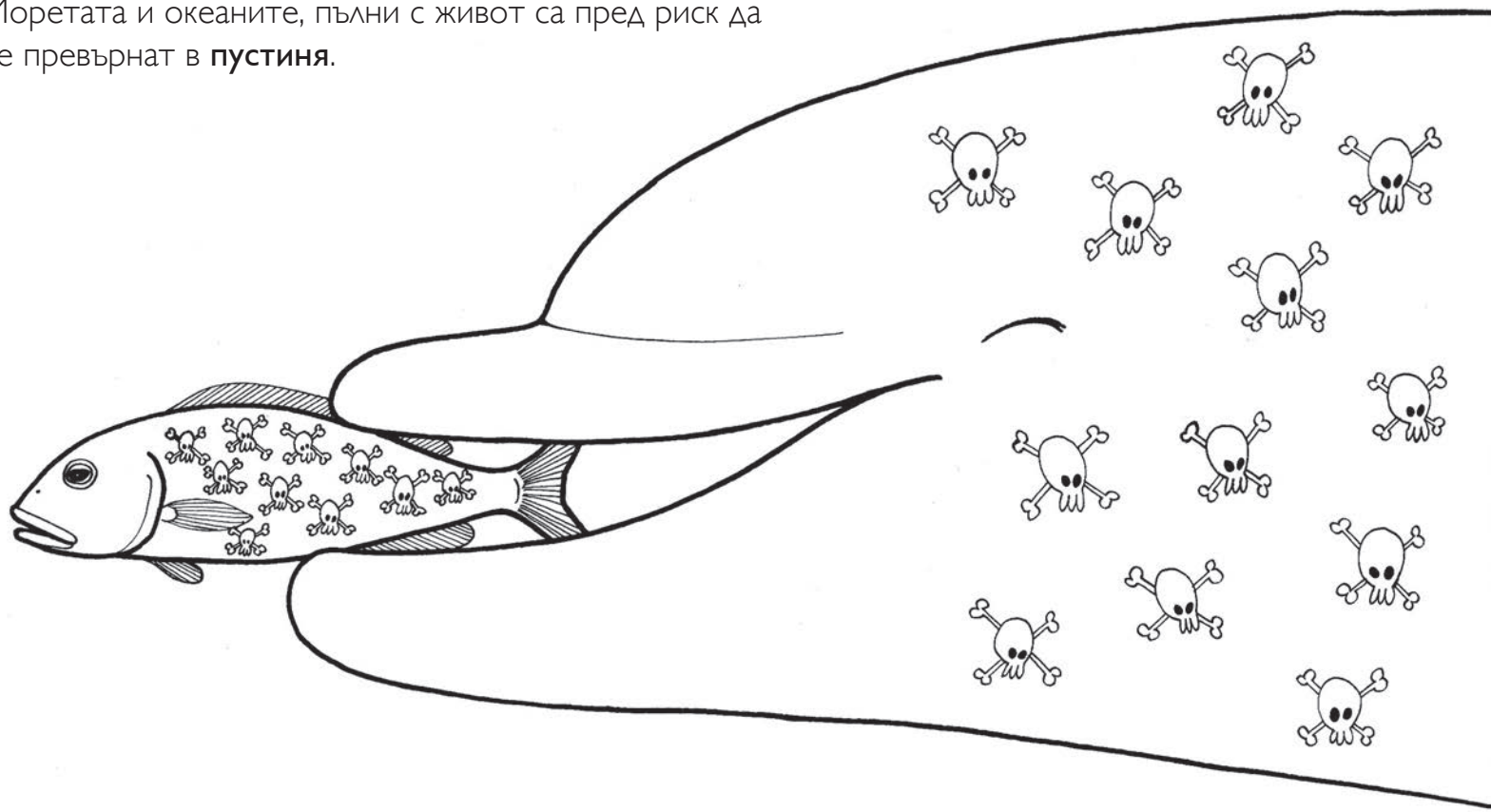

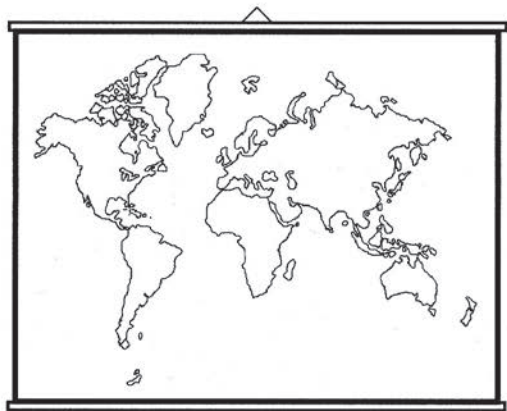
Замърсяването на водата има унищожителен ефект върху броя на делфините.

Хората превръщат моретата и океаните в огромно бунце. Замърсителите изпуснати там се натрупват в телата на делфините и могат да причинят тяхната смърт или да ограничат способността им да се размножават.

Само някои от най-издръжливите видове ще оцелеят.

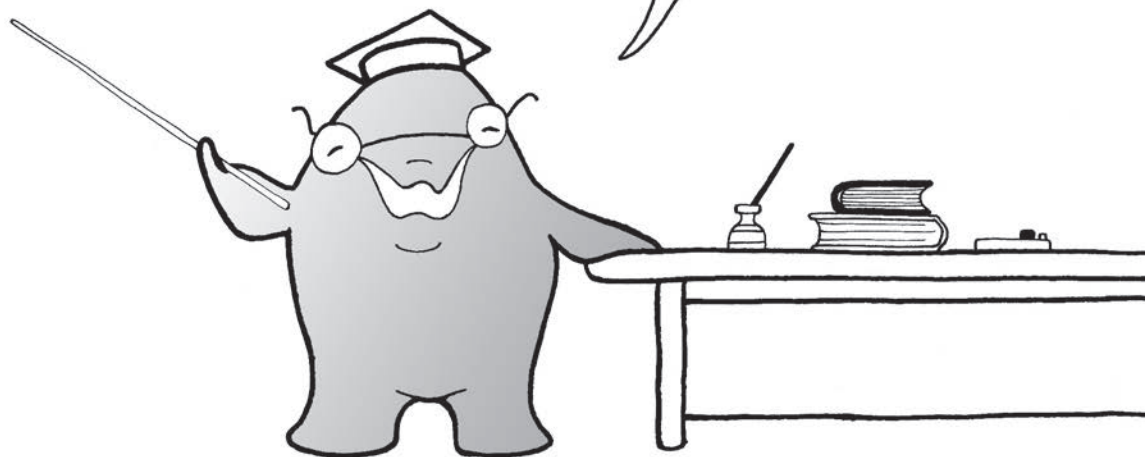
Моретата и океаните, пълни с живот са пред риск да се превърнат в **пустиня**.

Ето защо делфините са застрашени в много морета
и океани по света...

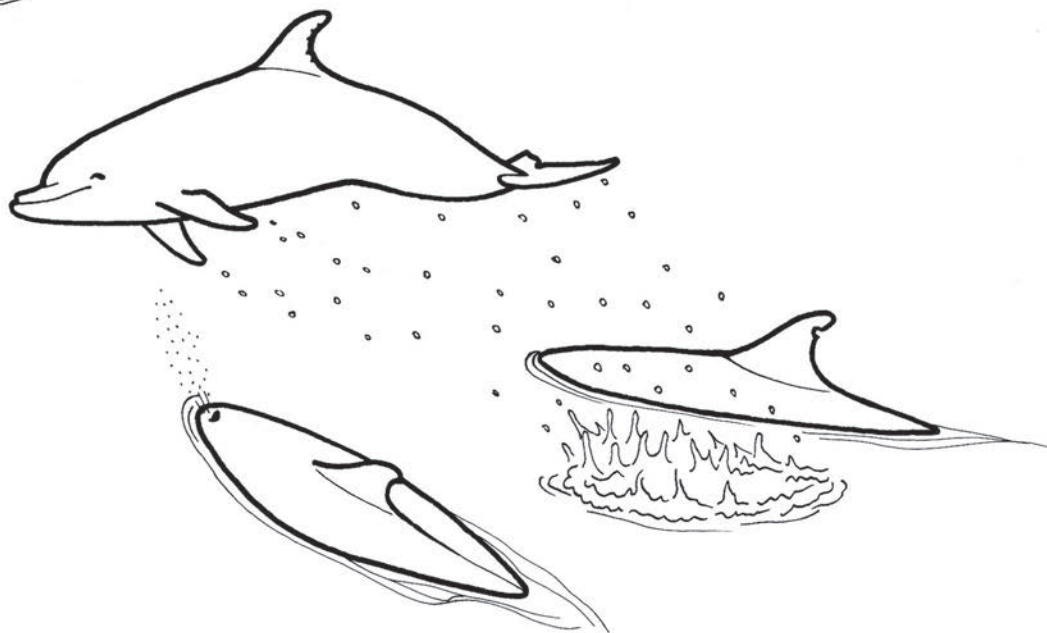
НО ВСЕ ОЩЕ ИМА МЕСТА,
КЪДЕТО ДЕЛФИНИТЕ
МОГАТ ДА ЖИВЕЯТ
НЕОБЕЗПКОЯВАНИ!

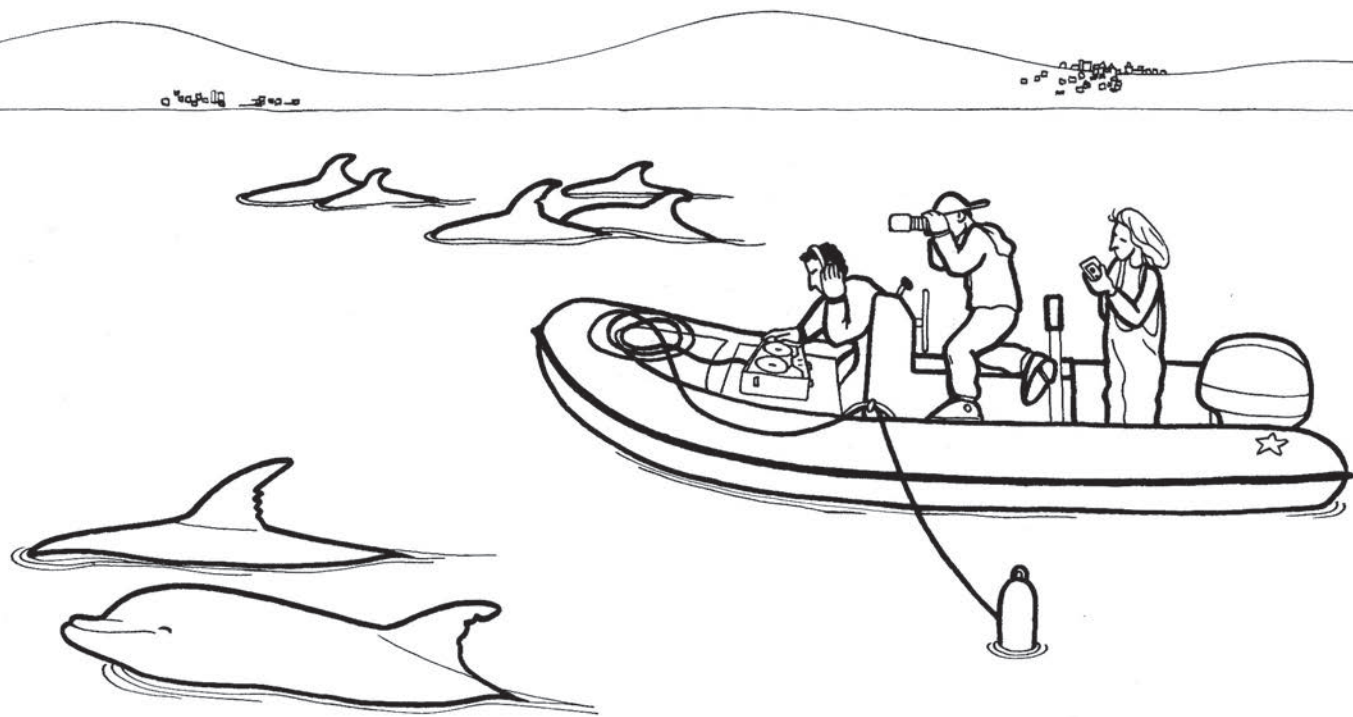

Съществуват райони, където делфините
и хората **живеят в хармония.**

Там рибарите знаят, че делфините имат
важна роля в морската екосистема.

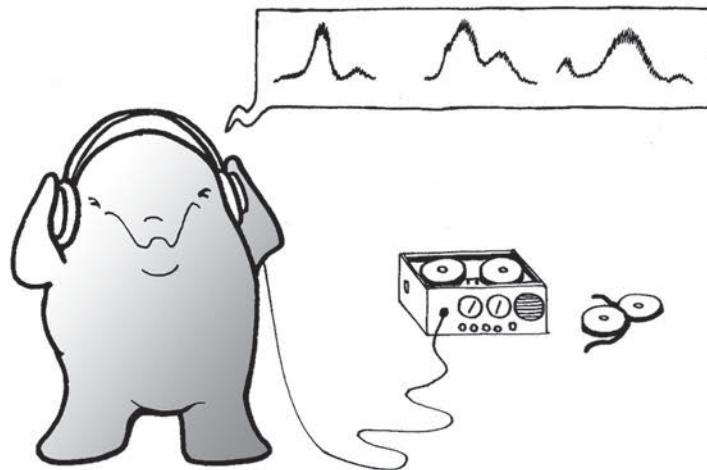
Изследователите наблюдават делфините с малки лодки, за да ги изучават без да ги притесняват. Те ги снимат и записват тяхното поведение и “гласове”.

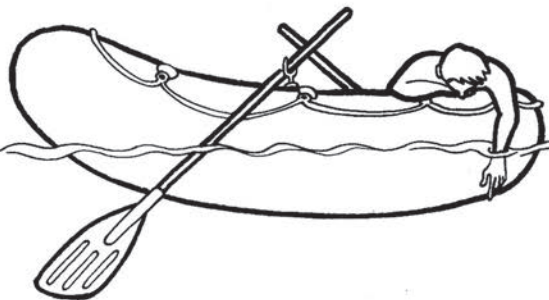
Чрез тези обикновени техники е възможно да се открият тайните им.

Изследователите разпознават индивидите един по един, по **естествените петна** на гръбните им перки. Те изучават движенията им, ежедневните им занимания и "приятелствата".

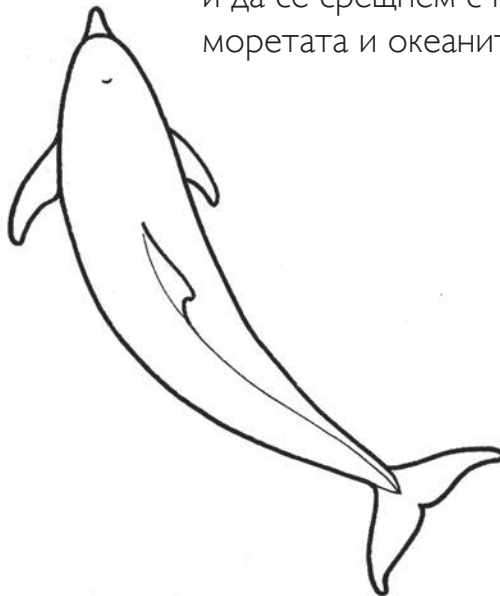
Чрез слушане на прекрасния звук, издаван от делфините, човек може да разгадае много от тайните им.

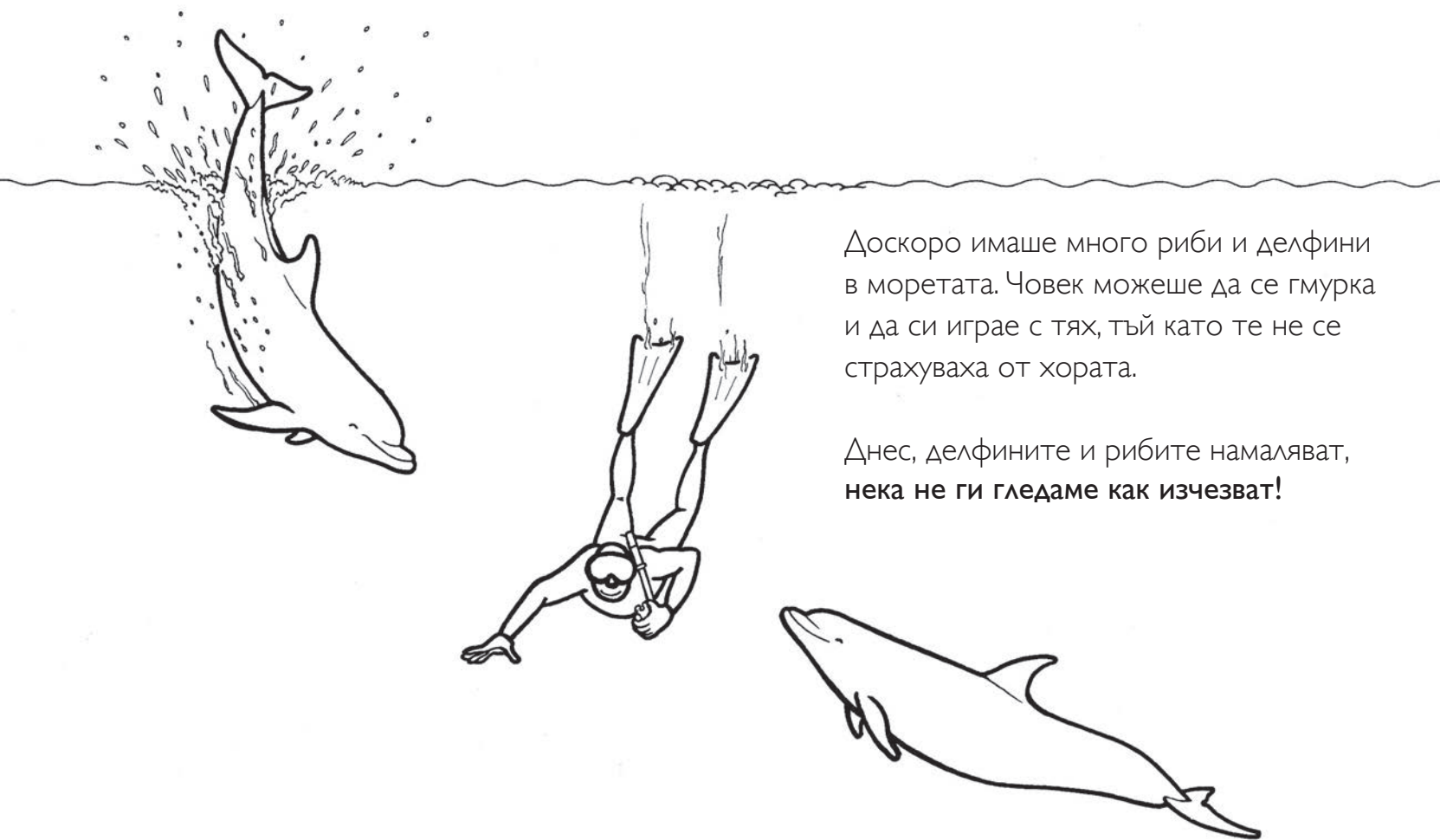

Делфините са удивителни и елегантни животни.
Наблюдаването им на живо в открити води
носи **голяма радост**.

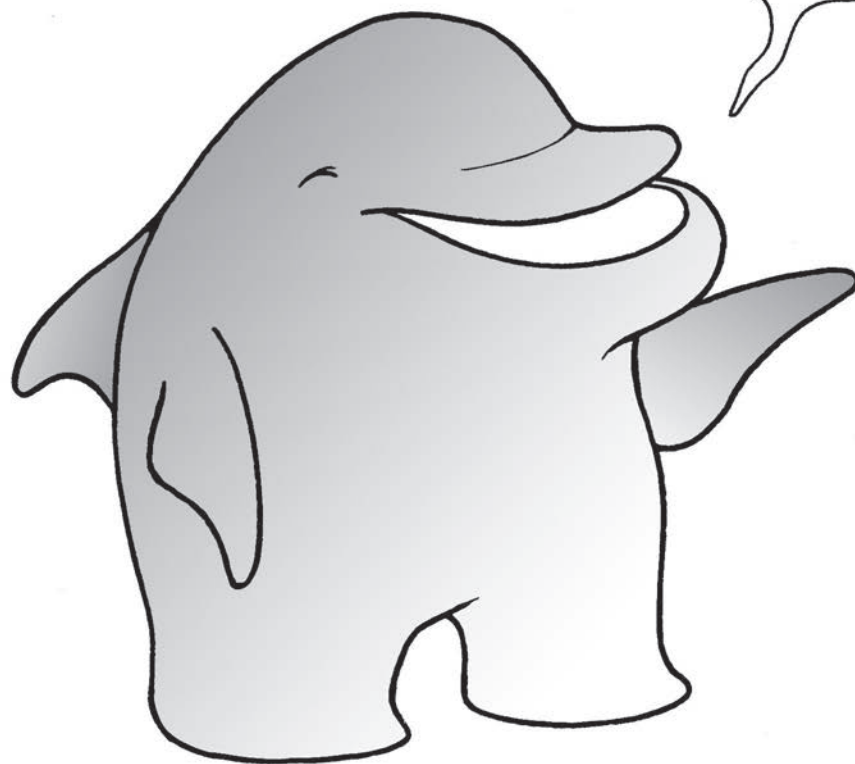
Не би ли било хубаво, когато се чувстваме
самотни, да се качим на малка лодка
и да се срещнем с нашите приятели в
моретата и океаните?

Доскоро имаше много риби и делфини в моретата. Човек можеше да се гмурка и да си играе с тях, тъй като те не се страхуваха от хората.

Днес, делфините и рибите намаляват, **нека не ги гледаме как изчезват!**

ЕТО НЯКОЛКО
ПРОСТИ НЕЩА, КОИТО
ТИ МОЖЕШ ДА
НАПРАВИШ

Научи се да уважаваш всички **живи** същества! Разбери, че те имат свое място и роля в природата. Остави се да те **очароват**, всяка форма на живот е малък шедевър, който заслужава твоя интерес!

Запомни, че **дивите** животни като делфини, мечки и жирафи, трябва да живеят в своята естествена среда!

Не хвърляй боклук в морето и океана! Светът е твоя **дом** и ти трябва да допринасяш за чистотата му. Рециклирай хартия, стъкло и всички материали, които могат да се използват отново! Опитай се ограничиш консумацията им!

Запиши се в организация за защита на природата и **подкрепи** инициативите за опазване на околната среда!

www.dolphinbiology.org

www.oceancare.org

Тази книжка е част от проект „Гражданска подкрепа за проучване на Черноморските китоподобни по българското крайбрежие“, финансиран в рамките на Програма BG03 в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 - 2014 г.